

وضعیت گردشگری در اصفهان (تحلیل جغرافیایی)

دکتر حمیدرضا وارثی*
رضا مختاری ملک‌آبادی**

علاوه بر جنبه‌های اقتصادی گردشگری

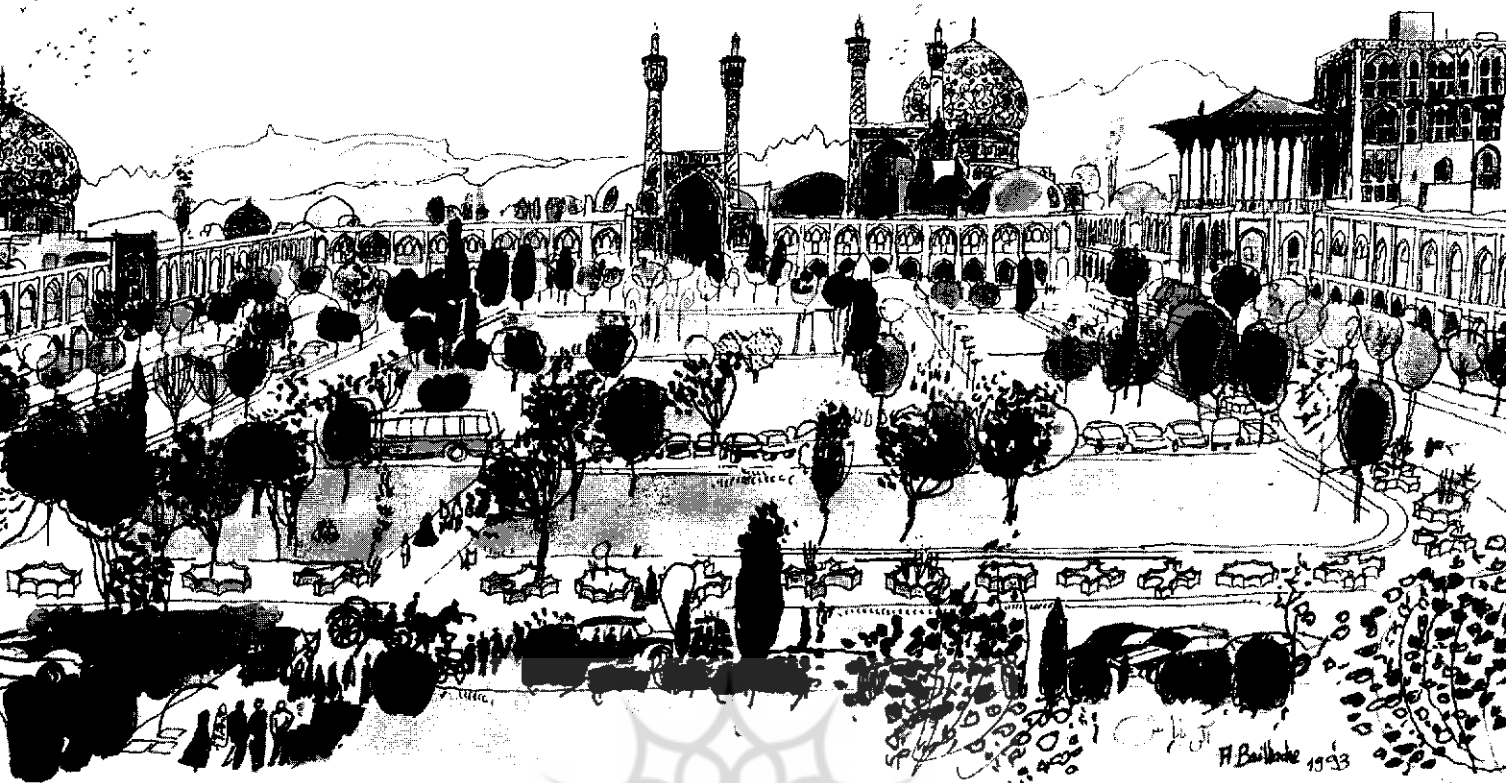
مانند کسب ارز و... می‌توان به جنبه‌های فرهنگی، اجتماعی و سیاسی گردشگری اشاره کرد که باعث نزدیکی ملتها و ایجاد صلح پایدار در جهان می‌شود. کشور ایران با برخورداری از انواع جاذبه‌های متنوع فرهنگی-تاریخی می‌تواند نقش بسیار مهمی را هم از نظر اقتصادی و هم از نظر معرفی و شناساندن خود با پیشینه‌ای فرهنگی و تمدنی کهن و پویا ایفا کند. چنانچه به موزه‌ها، کتیبه‌ها و سنگ‌نوشته‌های تاریخی جهان نظری بیفکنیم بی‌شک به وجود جاذبه‌های گردشگری و پویایی و گستردگی فرهنگ و تمدن ایران پی خواهیم برد. اما متأسفانه با وجود جاذبه‌های متنوع و پدیده‌های بی‌نظیر فرهنگی، ایران نتوانسته است جایگاه خود را در زمینه جذب گردشگر به دست آورد و این در حالی است که ایران با تکیه بر اقتصادی تک‌محصولی، میزان بیکاری بالا و مشکلات مختلف اقتصادی دیگر، نیاز مبرم به گسترش درآمدهای حاصل از این فعالیت دارد. با پویایی گردشگری می‌توان بر بسیاری از مشکلات چیره گشت، بی‌شک کوتاهی و قصور در این زمینه خسارت‌های

مقدمه

ذهن کنجکاو و پژوهشگر انسان همیشه به دنبال پدیده‌های نو و منحصر به فرد بوده است و انسانها به دنبال شناخت سرزمین‌های ناشناخته با رنج و مرارت فراوان سفر می‌کرده‌اند. گردشگری، پدیده‌ای خاص امروز نیست. بلکه امری است که از گذشته‌های دور مورد توجه جوامع انسانی بوده و در طول زمان بر حسب نیازهای متفاوت اقتصادی، اجتماعی، تاریخی و... به حرکت خود ادامه داده است.

گردشگری در دنیای امروز با اهداف و مقاصد مختلفی نظیر تبادل اطلاعات و فرهنگ، زیارت، افزایش علم و آگاهی نسبت به جوامع پیشین و گذران اوقات فراغت دنبال می‌شود و در ساختارهای اقتصادی، اجتماعی و بین‌المللی هر روز جایگاه والاتری می‌یابد. انجام مسافرت‌های داخلی و خارجی و به موازات آن تشکیل فعالیتهای مرتبط با آن در رقابت‌های جهانگردی، پیامدهای فراوانی از نظر اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی برای ملتها به دنبال داشت. از اطلاعات منتشر شده توسط سازمان جهانی گردشگری W.T.O بر می‌آید که امروزه اقتصاد گردشگری به یکی از مهمترین بخشهای اقتصادی مبدل شده و همچون رقیبی توانا در صدد است که صنایعی چون نفت، پتروشیمی و حتی خودروسازی را پشت سر بگذارد.

* - عضو هیات علمی دانشگاه اصفهان.
** - دانشجوی دکتری برنامه‌ریزی شهری.

گردشگری در
دنیای امروز
با اهداف و مقاصد
مختلفی نظیر
تبادل اطلاعات
و فرهنگ، زیارت،
افزایش علم و آگاهی
نسبت به جوامع
پیشین و گذران
اوقات فراغت
دنبال می‌شود
و در ساختارهای
اقتصادی، اجتماعی
و بین‌المللی هر روز
جایگاه والاتری
می‌یابد.

در دوره ساسانی اصفهان مرکز تجمع سپاهیان و پادگان مرکزی ایران بوده است و از همین رو آن را اسپاهان یا سپاهان نامیده‌اند. اصفهان در سال بیست و یکم هجری به تصرف سپاهیان اسلام در آمد و از آن پس سیری تازه در عرصه تمدن و فرهنگ آغاز کرد. در سده‌های چهارم و پنجم هجری در دوره حکومت دیلمیان، اصفهان پیشرفت و عمران بسیاری یافت، کتابخانه بزرگی داشت و مهمترین مرکز علوم دینی، ادبی و فلسفی در ایران بود.

اصفهان در دوره سلجوقی و صفوی که به‌عنوان پایتخت برگزیده شد، به اوج شکوه و عظمت خود دست یافت و یکی از بزرگترین و آبادترین شهرهای جهان بود. بعد از حمله مغول در قرن هفتم و رکود نسبی شهر اصفهان، در زمان صفویه بار دیگر اوج گرفت، به طوری که شکوفایی اقتصادی و توسعه عمرانی و درخشش فرهنگی و هنری اصفهان در زمان صفوی در تاریخ اصفهان بی‌نظیر است. معماران و مهندسان این عصر در طراحی شهری بزرگ و جهانی، چنان خلاقیتی به کار بردند و با ابتکارات با ارزش و واقع‌بینانه چنان موفقیتی به‌دست آوردند که در تاریخ معماری و شهرسازی ایران بی‌بدیل است.

هنگفت اقتصادی و اجتماعی در بر خواهد داشت. در این مقاله سعی شده که مشکلات وضعیت گردشگری در اصفهان را از دیدگاه مسافران نوروژی و با تکیه بر نظرات آنان تجزیه و تحلیل نموده و با ارائه پیشنهادهایی در جهت بهبود و اعتلای وضعیت گردشگری اصفهان گامی هر چند کوچک برداشته شود که امیدوارم سرآغازی بر مطالعات و تحقیقات بیشتر و عمیق‌تری در این زمینه گردد.

نگاهی به اصفهان

اصفهان را می‌توان تجلی کاملی از تمدن، فرهنگ و هنر ایرانی-اسلامی دانست و قدمتش را به قدمت ایران نامید. اصفهان از دیرباز به‌دلیل وجود پربرکت زاینده‌رود، این سرچشمه حیات از کانونهای مهم زندگی بوده است. چنانکه در تمام ادوار تاریخی شناخته شده، از شهرهای مهم ایران به‌شمار می‌رفته است. در دوره هخامنشی اصفهان را «گابا» یا «کی» می‌نامیده‌اند که بعدها به «جی» تبدیل شده و از اقامتگاههای ویژه پادشاهان و از شهرهای بزرگ ایران بوده است. در دوره اشکانی نیز اصفهان یکی از چهار ایالت پهله قدیم و از مراکز حکومت اشکانی بوده است.

نتایج پرسشنامه

مبدأ مسافرت

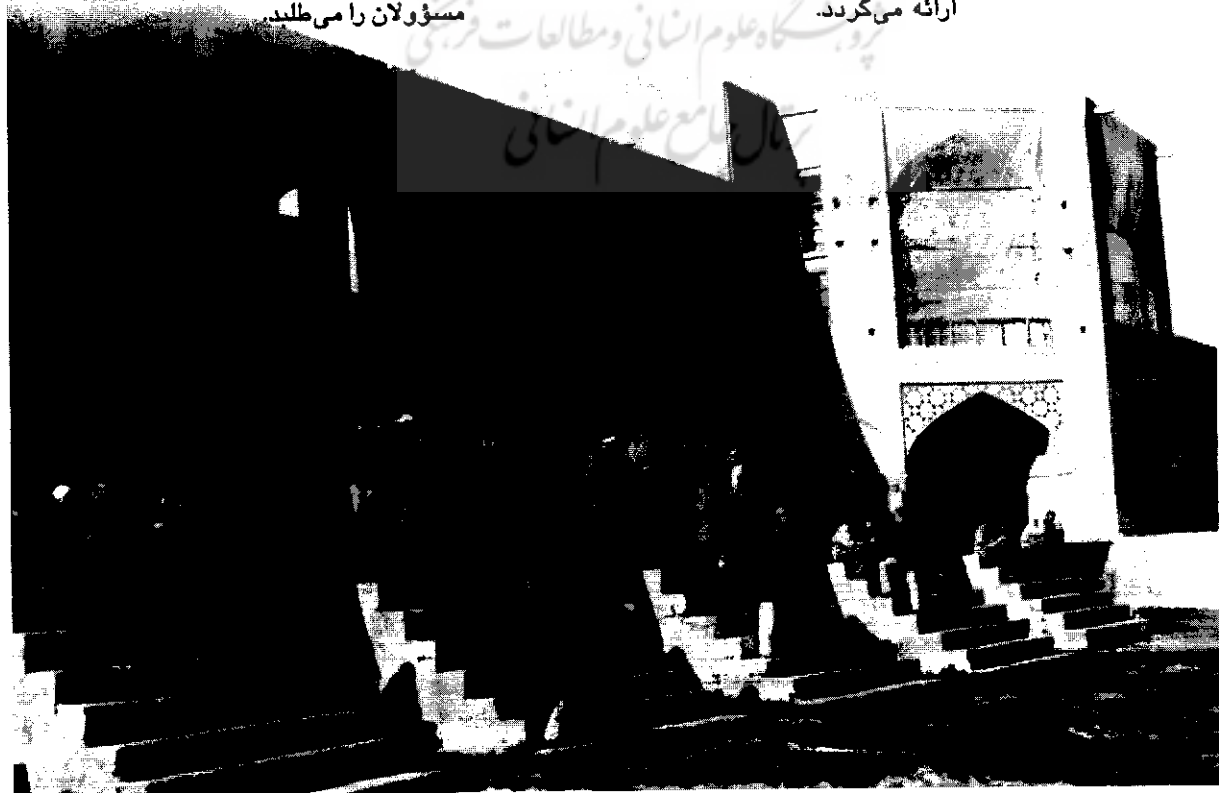
در مورد مبدأ مسافران سؤال شد که با توجه به نتایج حاصل از پرسشنامه ۲۵ درصد از کل مسافران که به شهر اصفهان مسافرت نموده‌اند، مربوط به استان تهران بودند. بقیه استانها نسبت به تهران سهم کمی را به خود اختصاص داده‌اند. استانهای خراسان، مازندران، همدان، آذربایجان، خوزستان و فارس در مراتب بعدی قرار دارند. بدیهی است که در این رابطه می‌توان به عواملی چون تعداد زیاد جمعیت تهران، نزدیکی فاصله، فرهنگ بالای گردشگری و درآمد بیشتر مسافران تهرانی اشاره کرد.

لازم به ذکر است که در پرسشنامه‌ای^(۱) که در نوروز سال ۱۳۷۲ به همین منظور تهیه شده بود باز هم مسافران تهرانی بیشترین سهم را به خود اختصاص داده بودند که این نشان از استمرار و مداومت حضور تهرانی‌ها در سفر به شهر اصفهان دارد. البته تعداد مسافران به شهر اصفهان، نسبت به سال ۱۳۷۲ حدود ۱۰ درصد افزایش داشته است. نکته قابل توجه اینکه فقط حدود ۱/۵ درصد از مسافران را گردشگران خارجی تشکیل داده‌اند که نسبت به سال ۱۳۷۲ (حدود ۱ درصد) رشد چندانی نداشته است که این مسأله توجه جدی‌تر مسؤولان را می‌طلبد.

شهر اصفهان بعد از حمله افغان‌ها و سقوط

صفویه رو به ویرانی نهاد و رونق پیشین خود را از دست داد. اما دوباره در سالهای اخیر با زیباسازی شهر، گسترش فضای سبز و مرمت آثار باستانی و پل‌های بی‌نظیر، جذابیتی دو چندان یافته و به صورت یکی از زیباترین شهرهای ایران در آمده است. در مورد شهر اصفهان می‌توان گفت که تاریخ درخشان، میراث فرهنگی جاودانه و جاذبه‌های طبیعی بی‌نظیر باعث شده که این شهر از گذشته تا امروز همواره مورد توجه گردشگران قرار گیرد، تا جایی که ژان شاردن جهانگرد معروف فرانسوی که در قرن یازدهم هجری اصفهان را دیده است درباره آن می‌گوید: «اصفهان پایتخت ایران با حومه آن یکی از زیباترین شهرهای دنیاست.» اصفهان در طی سالهای اخیر نیز اعتبار و اهمیت گذشته را از دست نداده و هر ساله گردشگران زیادی این شهر را به‌عنوان مقصد مسافرتی و گردشگری خود انتخاب می‌کنند.

به همین منظور و برای شناسایی مشکلات و موانع توسعه و گسترش فعالیت گردشگری اصفهان، در فروردین ۱۳۸۱ پرسشنامه‌ای تهیه و از کسانی که از اصفهان بازدید نمودند سؤالاتی به عمل آمد که نتایج آن در ادامه ارائه می‌گردد.

وضعیت سنی مسافران

در پاسخ به سؤال مربوط به سن مسافران همان‌طور که در نمودار ملاحظه می‌شود ۳۵/۵ درصد از مسافران به گروه سنی ۲۰-۳۰ سال، حدود ۲۰/۵ درصد به گروه سنی ۳۰-۴۰ سال و حدود ۱۹/۴۴ درصد به گروه سنی ۴۰-۵۰ سال تعلق دارند. با توجه به این ارقام حدود ۷۵ درصد مسافران را افراد زیر ۴۰ سال و به‌خصوص جوانان تشکیل می‌دهند. با توجه به این مهم که بیشتر مسافران شهر تاریخی اصفهان را جوانان تشکیل می‌دهند بر سازمانهایی چون شهرداری‌ها، سازمانهای رفاهی-تفریحی و کلیه سازمانهای فعال در زمینه گردشگری و اوقات فراغت است که با تمهیدات مناسب و برنامه‌ریزی‌های دقیق نسبت به ایجاد مراکزی برای پر کردن اوقات فراغت جوانان مسافر در طول سفر و همچنین نسبت به ایجاد مراکزی که این قشر جامعه بیشتر می‌پسندد اقدام نمایند.

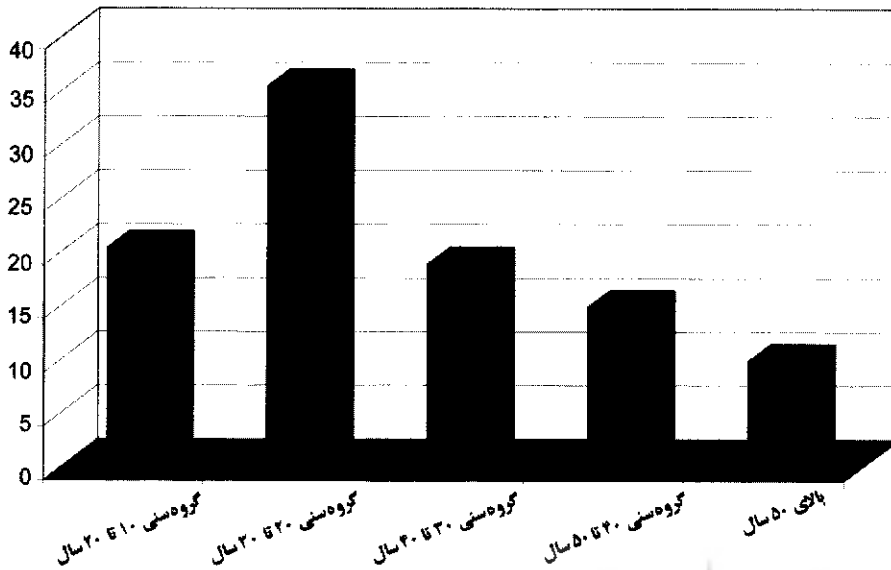
در عین حال درست است که بیشتر مسافران را جوانان تشکیل می‌دهند، ولی از وجود اقشار مسن و سالخورده در بین مسافران و حتی همشهریان اصفهانی نیز نباید غافل شد. در این مورد سازمانهای مسئول می‌توانند با ایجاد تمهیداتی، زمینه‌های مناسب را برای این اقشار نیز فراهم نمایند. به‌عنوان مثال می‌توان به «طرح گردشگری سالمندان»^(۲) در اصفهان اشاره کرد.

میزان تحصیلات مسافران

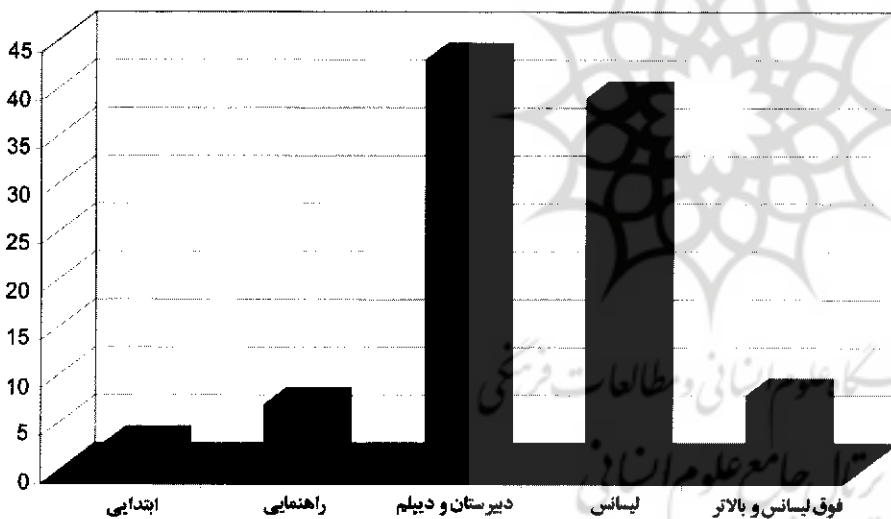
با تحقیقی که در زمینه میزان تحصیلات مسافران انجام شد، نتایجی به دست آمد که در نمودار مشاهده می‌نمایید.

بیشترین درصد مسافران را افرادی با تحصیلات دیپلم و لیسانس تشکیل می‌دهند، به نحوی که از کل پرسش‌شوندگان حدود ۲۲/۸ درصد آنها تحصیلات در حد دیپلم و حدود ۳۹/۴ درصد آنها دارای مدرک لیسانس بودند، حدود ۸ درصد مسافران تحصیلات بالاتر از لیسانس داشتند و در بین آنها به هیچ مورد بی‌سواد برخورد نشد و درصد باقی‌مانده دارای تحصیلات در حد ابتدایی بودند.

بررسی وضعیت سنی مسافران

میزان تحصیلات پرسش‌شوندگان

با مقایسه نتایج این پرسشنامه و پرسشنامه سال ۱۳۷۴ متوجه رشد سواد در بین مسافران می‌شویم. چرا که در سال ۱۳۷۴ فقط حدود ۳۲ درصد مسافران تحصیلات عالی داشتند که این نشان‌دهنده رشد سواد در بین مسافران می‌باشد. اما با توجه به سطح بالای سواد در بین بیشتر مسافران و اینکه بیشتر آنها افراد فرهنگی هستند که در صدد بالا بردن فرهنگ اجتماعی و کسب دانش و آگاهی هستند، وظیفه مسئولان و دست‌اندرکاران طرح توسعه گردشگری است که مقدمات این کار را فراهم نمایند تا ترتیبی اتخاذ شود که سفر به اصفهان

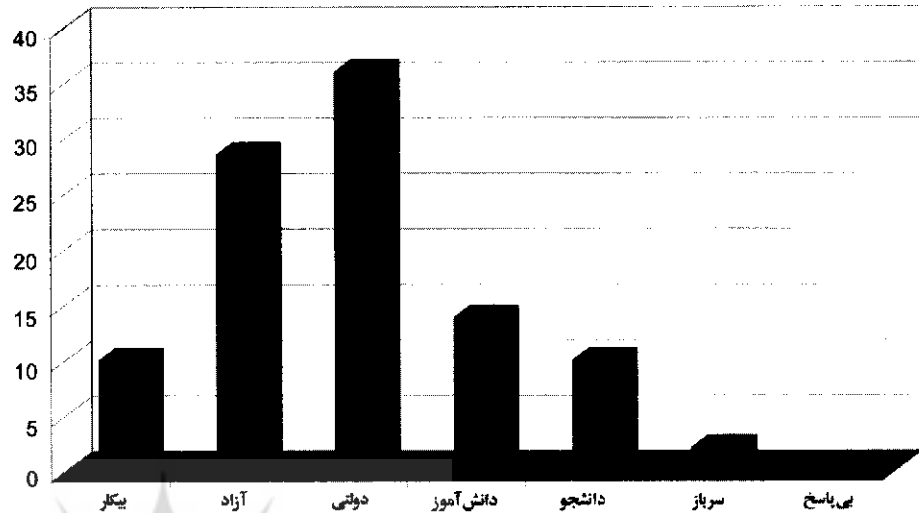
وضعیت شغلی و درآمد مسافران

در پرسشی که در مورد شغل مسافران شد، نتایج به دست آمده نشان می‌دهد که ۳۶/۰۶ درصد از مسافران شغل دولتی داشتند و حدود ۲۰/۶ درصد آنها دارای شغل آزاد بودند، حدود ۱۳/۹ درصد دانش‌آموز و ۱۰/۰۶ درصد آنها دانشجوی و ۱۰/۱ درصد آنها بیکار بودند، ۲/۲ درصد هم سربازانی بودند که مشغول گذران اوقات فراغت و استفاده از مرخصی خود بوده‌اند.

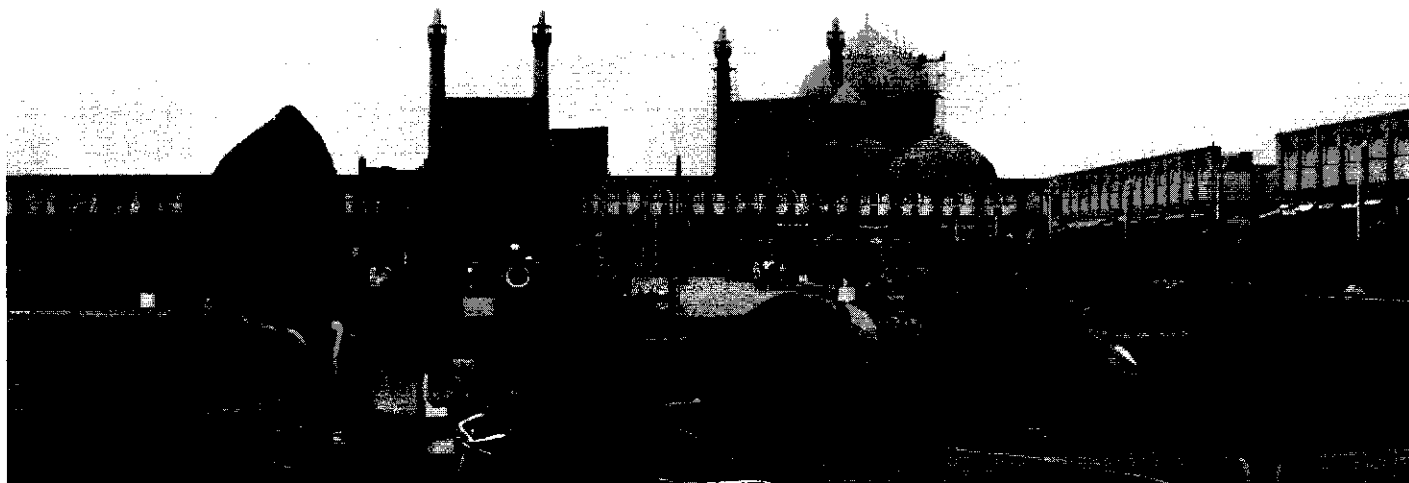
در مورد میزان درآمد مسافران نتایج زیر به دست آمده است: ۱۲/۲ درصد درآمد ماهیانه کمتر از ۲۰ هزار تومان (عمدتاً دانش‌آموز، دانشجوی، سرباز، بیکار...)، ۱/۷ درصد بین ۲۰ تا ۵۰ هزار تومان، ۱۶/۷ درصد بین ۵۰ تا ۱۰۰ هزار تومان، ۲۳/۳ درصد بین ۱۰۰ تا ۲۰۰ هزار تومان، ۱۰ درصد بین ۲۰۰ تا ۵۰۰ هزار تومان، ۱۳/۹ درصد بیش از ۵۰۰ هزار تومان و ۲۲/۲ درصد هم به این سؤال پاسخی ندادند.

با توجه به این آمار و ارقام متوجه می‌شویم که بیشتر مسافران اصفهان از تمکن مالی متوسط و نسبتاً خوبی برخوردار بوده‌اند. از آنجا که حق مسلم هر ایرانی است تا از جاذبه‌های فرهنگی و طبیعی کشورش بازدید نماید و بر سطح فرهنگی و علمی خود بیفزاید، بر سازمانهای مختلف شهری است که با پایین آوردن هزینه‌ها و ایجاد اقداماتی مناسب برای فراهم کردن تسهیلاتی که اقشار پایین‌دست جامعه نیز بتوانند سفر کنند، این شرایط را فراهم سازند. ایجاد گروههای گردش دسته‌جمعی و مواردی از این قبیل می‌تواند در این زمینه مؤثر واقع شود.

وضعیت شغلی مسافران

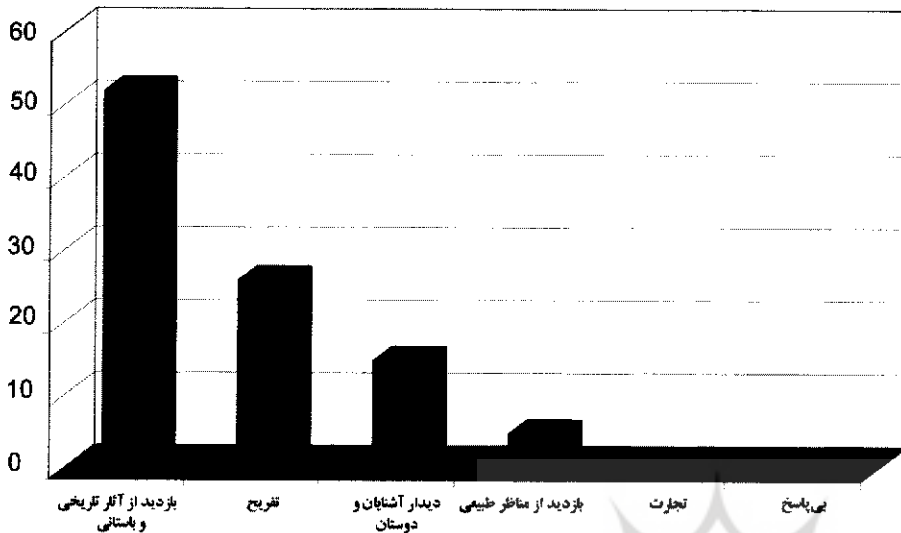
برای مسافران همراه با بالا رفتن سطح دانش و فرهنگ باشد و با اقداماتی نظیر توسعه کتابخانه‌ها و مراکز فرهنگی، تولید و نشر بروشورهای علمی و تاریخی به تعداد زیاد، ایجاد مراکز علمی به اشکال مختلف برای گروههای مسافران شهرهای مختلف در کنار هم و تبادل اطلاعات، حتی به صورت اندک می‌تواند بسیار مؤثر و مفید باشد، چرا که این امر هم به رونق گردشگری در اصفهان کمک می‌کند و هم باعث آشنایی بیشتر مسافران با فرهنگ و آداب و رسوم و جاذبه‌های گردشگری شهرستانهای دیگر کشور می‌شود و گامی مؤثر در جهت رونق اقتصاد گردشگری می‌باشد.

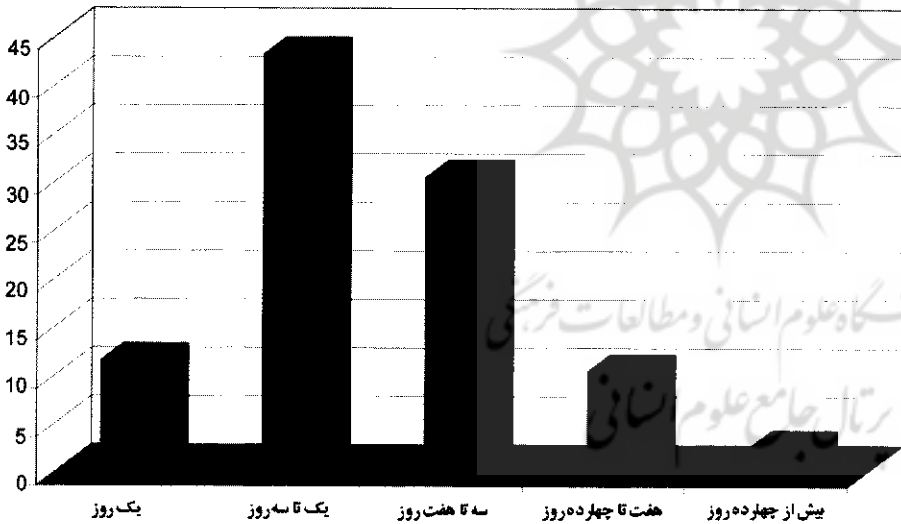
هدف از مسافرت به اصفهان

نتایج حاصل از پرسشنامه نشان می‌دهد که ۵۲ درصد از مسافران برای بازدید از آثار تاریخی، ۲۶ درصد برای تفریح، ۱۵ درصد برای دیدار آشنایان و دوستان، ۵ درصد برای بازدید از مناظر طبیعی و ۱ درصد برای تجارت به اصفهان آمده بودند. با توجه به این نتایج و همچنین نتایج به دست آمده در سال ۱۳۷۴ متوجه می‌شویم که هدف اصلی بیشترین مسافران بازدید از آثار تاریخی بوده است. بنابراین با عنایت به اینکه اصفهان به عنوان گنجینه‌ای استثنایی از تاریخ، فرهنگ، هنر و معماری ایرانی اسلامی است و از این نظر دارای مقامی شامخ در بین شهرهای ایران و جهان است بر مسئولان شهری است که به این میراث عظیم بشری توجه بیشتری نمایند و در حفظ، نگهداری و مرمت این آثار کوشش بیشتری نمایند، چرا که بخش عظیمی از هویت، فرهنگ و تمدن ایران در این شهر نهفته است و نه تنها برای گردشگران ایرانی حایز اهمیت است، بلکه سالانه تعداد بی‌شماری از گردشگران خارجی برای بازدید این آثار، شهر اصفهان را به عنوان مقصد خود انتخاب می‌نمایند که به‌ویژه در این مورد باید برای جذب تعداد بسیار بیشتر گردشگران خارجی و جذب ارز برنامه‌ریزی کرد.

هدف از مسافرت به شهر اصفهان

مدت زمان اقامت مسافران در اصفهان

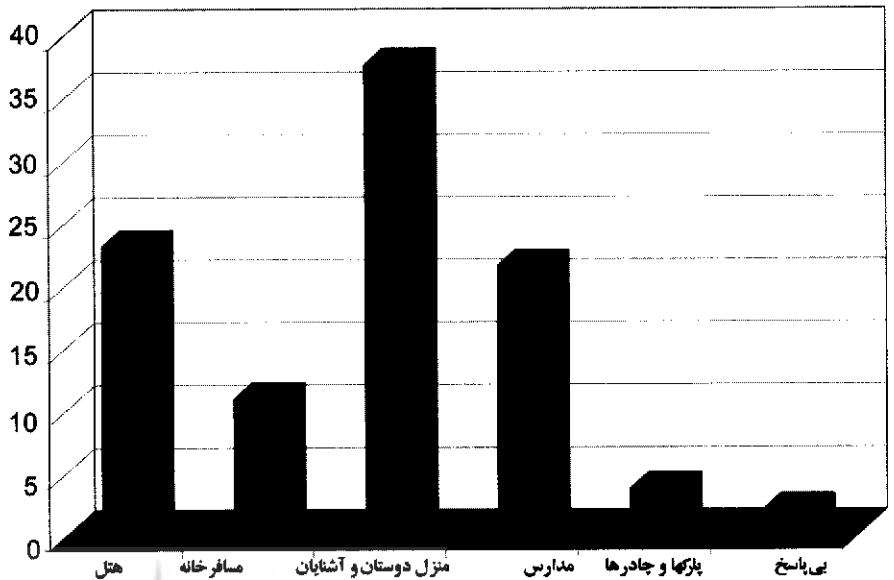

مدت زمان اقامت مسافران در اصفهان

همان‌طور که نتایج حاصل از پرسشنامه را در نمودار مشاهده می‌کنید، ۴۳/۳ درصد مسافران بین ۱ تا ۳ روز، ۳۰/۶ درصد مسافران بین ۳ تا ۷ روز، ۱۱/۷ درصد مسافران فقط یک روز، ۱۰/۶ درصد آنها بین ۷ تا ۱۴ روز و ۲/۸ درصد آنها بیش از ۱۴ روز در شهر اصفهان اقامت داشته‌اند. جمعاً حدود ۸۵ درصد مسافران کمتر از یک هفته در شهر اصفهان اقامت داشته‌اند که علت آن بالا بودن هزینه‌های اقامت در شهر اصفهان، خستگی ناشی از ترافیک و عدم وجود پارکینگ مناسب، سردرگمی مسافران به دلیل ناشناخته بودن آثار تاریخی و محل آنها، امکانات ضعیف مدارس و مسافرخانه‌ها برای اقامت بیشتر مسافران ... بوده است. با توجه

به این مسائل و مشکلات پیشنهاد می‌شود که سازمانهای مسئول با در اختیار گذاشتن خدمات و امکانات بیشتر برای رفاه مسافران و پایین آوردن هزینه‌های سفر با تمهیدات مناسب و همچنین وجود راهنمایان گردشگری در سطح شهر، طول مدت اقامت مسافران را افزایش دهند چرا که با یک هفته اقامت حتی نیمی از آثار تاریخی و طبیعی اصفهان را نمی‌توان دید.

محل اقامت مسافران

محل اقامت مسافران

در مورد محل اقامت مسافران از آنها سؤال شد و همان‌طور که در نمودار ملاحظه می‌کنید: ۳۷/۸ درصد از مسافران در منزل دوستان و آشنایان، ۲۳/۳ در هتل، ۲۱/۷ درصد در مدارس (عمدتاً فرهنگیان)، ۱۱/۱ درصد در مسافرخانه، ۲/۹ درصد استفاده از چادر در پارکها و ۲/۲ درصد هم به این سؤال پاسخی نداده‌اند. نکته قابل توجه افزایش درصد اقامت‌کنندگان در مدارس نسبت به نظرسنجی قبلی می‌باشد که حدود ۱۳ درصد افزایش داشته است. اما علت کاهش تعداد مسافران در هتل و مسافرخانه را در رجه اول می‌توان بالا بودن هزینه‌های این مکانها و از طرف دیگر وجود امکانات ضعیف این مکانها دانست.

مهمترین مشکل مسافران

در زمان اقامت در شهر اصفهان

در زمینه کمبودها و مشکلات مسافران پرسش به عمل آمده نشان می‌دهد که ۲۷/۸ درصد مسافران نبودن پارکینگ مناسب و مشکلات تردد در سطح شهر، ۲۱/۱ درصد مشکل ترافیک سنگین و آلودگی هوای شهر، ۱۷/۸ درصد مشکل اقامت، ۱۰ درصد گرانی مواد غذایی، ۱/۷ درصد مشکلات بهداشتی و درمانی را به‌عنوان مهمترین مشکل در زمان اقامت خود در شهر اصفهان ذکر کرده‌اند. البته ۲۱/۷ درصد از مسافران هم شهر اصفهان را شهری زیبا با مشکلات اندک برشمرده‌اند. با توجه به مشکلات یاد شده باید اقدامات اساسی در زمینه احداث پارکینگ به اشکال گوناگون در نقاط پر ازدحام شهر صورت گیرد و سازمانهای مسؤول هم به‌خصوص در زمانهایی که شهر اصفهان پذیرای مسافران زیادی است، نظارت و بازرسی بیشتری بر وضعیت قیمتها و خدمات بهداشتی درمانی شهر داشته باشند. در مورد مشکل اقامت باید سازمانهایی مانند آموزش و پرورش و سازمانهای دیگر نظارت بیشتری بر وضعیت این مکانها از نظر امکانات مناسب و... داشته باشند، چرا که بیشتر مسافران از وضعیت مدارس محل اقامت خود اظهار نارضایتی می‌کردند و این مکانها را برای اقامت مناسب نمی‌دانستند.

متأسفانه با وجود جاذبه‌های متنوع

و پدیده‌های بی‌نظیر فرهنگی،

ایران نتوانسته است جایگاه خود را

در زمینه جذب گردشگر به‌دست آورد

و این در حالی است که ایران با تکیه

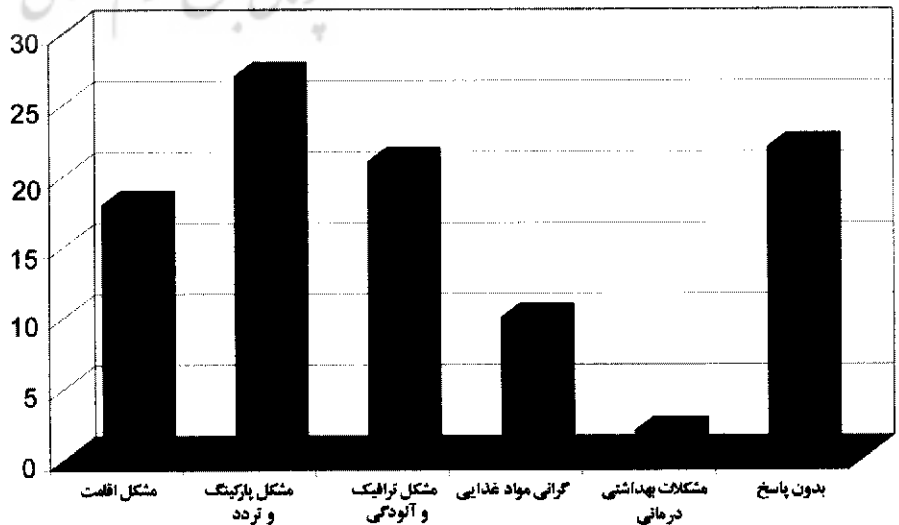
بر اقتصادی تک‌محصولی، میزان بیکاری بالا

و مشکلات مختلف اقتصادی دیگر،

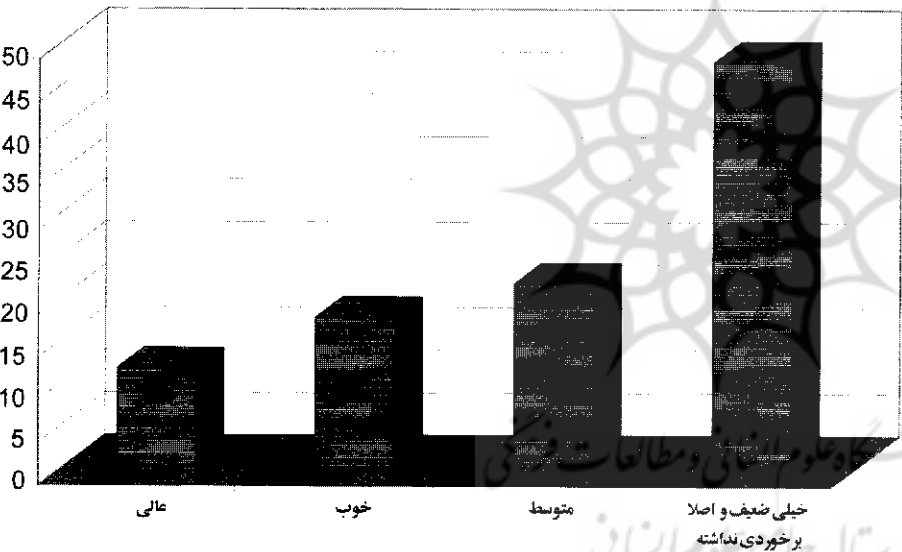
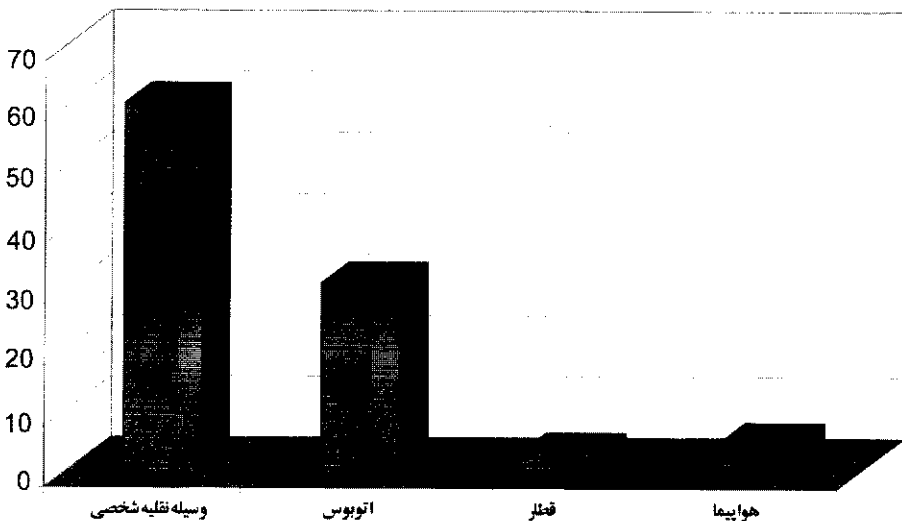
نیاز مبرم به گسترش درآمدهای

حاصل از این فعالیت دارد.

مهمترین مشکل مسافران در زمان اقامت در شهر اصفهان

نوع وسیله نقلیه مسافران جهت سفر به شهر اصفهان

وضعیت راهنمایان گردشگری در سطح شهر اصفهان از نگاه مسافران

نوع وسیله نقلیه مسافران

در مورد نوع وسیله نقلیه مسافران نتایج زیر به دست آمده است: ۶۰/۶ درصد مسافران با وسیله شخصی، ۳۱/۲ درصد به وسیله اتوبوس، ۵ درصد به وسیله هواپیما و ۳/۳ درصد به وسیله قطار به شهر اصفهان مسافرت کرده‌اند. نتایج نشان می‌دهند که اکثر مسافران با وسیله نقلیه شخصی و تعداد اندکی با وسایل نقلیه عمومی به اصفهان سفر کرده‌اند که دلیل عمده آن را نامناسب بودن وضعیت حمل و نقل عمومی بین شهری و مشکلات تهیه بلیت می‌دانند. با توجه به مزایای استفاده از وسایل عمومی نسبت به وسایل شخصی مانند کاهش هزینه‌ها و کاهش ترافیک و آلودگی و سر و صدا و امکان مسافرت افراد کم درآمد و... پیشنهاد می‌شود که سازمانهای متولی امور حمل و نقل، با ایجاد تمهیدات و تبلیغات مناسب، فرهنگ استفاده از وسایل نقلیه عمومی را بین مردم رواج دهند. اما علت کاهش مسافرت با هواپیما را علاوه بر بالا بودن قیمت بلیت و مشکلات مربوط به تهیه بلیت می‌توان به وقوع حوادث و سوانح هوایی اشاره کرد که باعث لغو و کاهش سفرهای هوایی زیادی در سطح کشور شد.

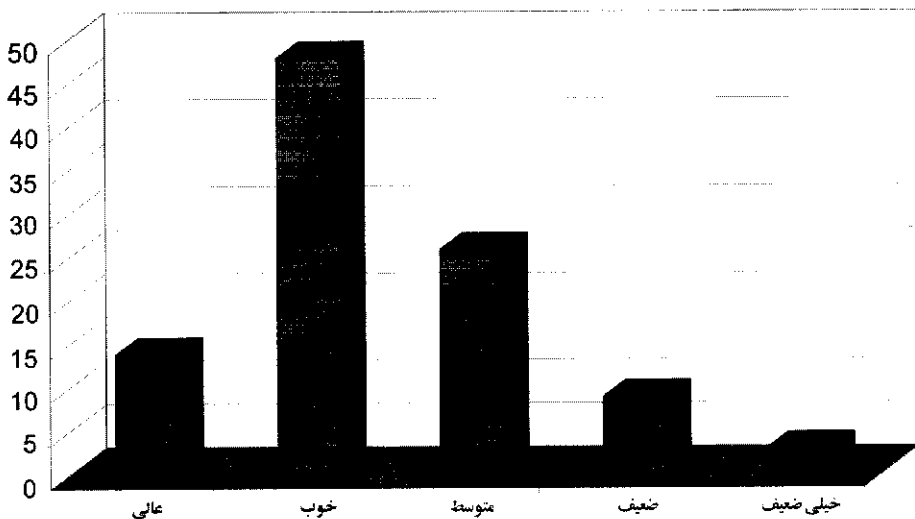
وضعیت راهنمایان گردشگری

در سطح شهر اصفهان

متأسفانه یکی از مهمترین مشکلات در زمینه گردشگری چه در شهر اصفهان و چه در سایر شهرها کمبود راهنمایان گردشگری است، متأسفانه متولیان امر وجود راهنمای گردشگری را فقط برای گردشگران خارجی لازم می‌دانند، در صورتی که وجود چنین راهنمایانی که اطلاعات باارزش و مفیدی در مورد بناها و آثار تاریخی و جاذبه‌های گردشگری داشته باشند، امری ضروری است. با توجه به نتایج پرسشنامه بیشتر مسافران یعنی حدود ۵۰ درصد آنها اصلاً با هیچ راهنمایی در سطح شهر برخورد نداشته‌اند و طبق نظرخواهی اختصاصی با مسافران بیشتر آنها وجود چنین راهنمایانی را لازم دانسته‌اند. نهادهایی چون شهرداری‌ها، سازمان میراث فرهنگی و گردشگری و

اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی و سایر سازمانها می‌توانند با آموزش افرادی به عنوان راهنمای داخلی ویژه مسافران، نقش مهمی در زمینه رونق گردشگری ایفا نمایند. حتی سازمانهای دانش‌آموزی و دانشجویی با امکانات مناسب و آموزش کافی در ایام تعطیلات می‌توانند عهده‌دار چنین وظیفه‌ای شوند.

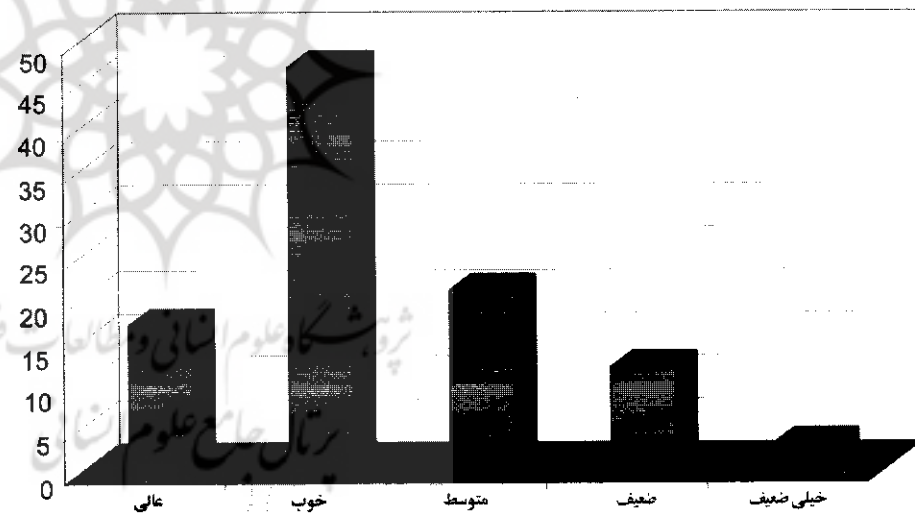
وضعیت مأمورین راهنمایی و رانندگی در سطح شهر اصفهان از نگاه مسافران

وضعیت مأموران راهنمایی و رانندگی در سطح شهر از نگاه مسافران

حدود ۱۴ درصد مسافران وضعیت مأموران راهنمایی و رانندگی در سطح شهر را عالی، ۴۸ درصد خوب، ۲۶ درصد متوسط، ۹ درصد ضعیف و فقط ۲ درصد خیلی ضعیف توصیف نموده‌اند. این نتایج نشان از مطلوبیت وضعیت راهنمایی و رانندگی شهر اصفهان دارد که بجاست در اینجا از زحمات و تلاشهای این عزیزان به منظور رفاه مسافران و شهروندان اصفهانی تشکر و قدردانی به عمل آید و امیدواریم که این وضعیت در آینده همچنان استمرار یابد.

تابلوه‌ها و علائم سطح شهر از نگاه مسافران

تابلوه‌ها و علائم سطح شهر از نگاه مسافران

همان‌طور که در نمودار ملاحظه می‌کنید حدود ۱۷ درصد مسافران وضعیت تابلوها و علائم سطح شهر را عالی، ۴۷ درصد خوب، ۲۱ درصد متوسط و بقیه ضعیف عنوان کرده‌اند. که این ارقام نشان از مطلوبیت تابلوها و علائم سطح شهر دارد. به‌عنوان مثال از اقدامات بسیار شایسته در زمینه اطلاع‌رسانی و هدایت مسافران در نوروز ۱۳۸۱ چاپ و توزیع تعداد قابل‌توجهی نقشه شهر اصفهان به همت شهرداری اصفهان و قرار دادن آنها در اختیار مسافران بود که این اقدام شایسته تا حدی موجبات راحتی و آسایش مسافران را در یافتن مسیرهای مختلف فراهم کرد که بجاست از این اقدام شهرداری نیز تشکر و قدردانی شود و در سالهای آینده نیز شاهد چنین اقداماتی در سطح شهر زیبای اصفهان باشیم.

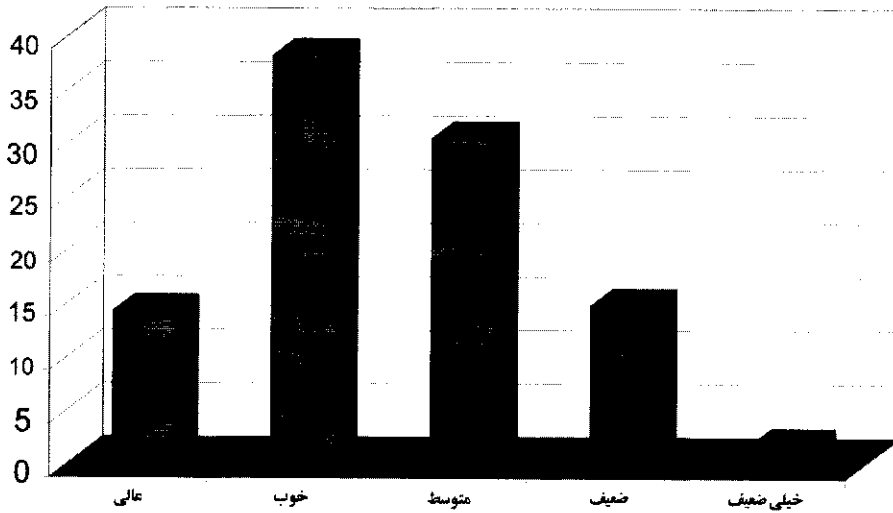
نقش مردم اصفهان

در زمینه کمک و هدایت مسافران

در مورد نقش مردم اصفهان در زمینه راهنمایی مسافران سؤالاتی به عمل آمد که با توجه به نتایج حاصل از پرسشنامه ۱۴/۴ درصد مسافران، مردم اصفهان را در زمینه کمک و راهنمایی مسافران عالی توصیف نموده‌اند. حدود ۳۸/۳ درصد خوب، ۳۰/۶ درصد متوسط و حدود ۱۶ درصد نیز مردم اصفهان را از این نظر ضعیف توصیف کرده‌اند. و در کل شهر اصفهان را شهری زیبا، تاریخی، منظم با مردمانی مهمان‌نواز و صمیمی دانسته‌اند و از اینکه شهر اصفهان را برای سفر انتخاب نموده‌اند راضی و خشنود هستند. از نکات قابل توجه دیگر اینکه در بین مسافرانی که بیش از یک‌بار به اصفهان سفر کرده‌اند بیش از ۸۰ درصد آنها وضعیت اصفهان را نسبت به سفر قبلی‌شان بهتر و مطلوب‌تر دانسته‌اند.

در پایان از شهرداری اصفهان، سازمان فرهنگی - تفریحی شهرداری، ستاد نوروزی شهر اصفهان، اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی اصفهان، میهمانان نوروزی شهر اصفهان و کلیه کسانی که ما را در تدوین این طرح یاری نمودند تشکر و قدردانی می‌نماییم.

نقش مردم اصفهان در زمینه کمک و هدایت مسافران

جوانان ۲- ایجاد روحیه شور و نشاط و امید به زندگی در این قشر ۳- استفاده از تجارب و تواناییهای فکری بازنشستگان به منظور اصلاح امور و بازگرداندن این قشر ارزنده به جایگاه اصلی خود در اجتماع و...

منابع

- ۱- مصاحبه با مسئولان شهرداری، ستاد نوروزی و مسئولان سازمان فرهنگی - تفریحی شهرداری اصفهان.
- ۲- سازمان فرهنگی - تفریحی شهرداری اصفهان، تورگردشگری در شهر ویژه بزرگسالان (جزوه).
- ۳- وارثی، حمیدرضا. «بررسی وضعیت توریسم در اصفهان»، مجله فرهنگ اصفهان، شماره اول و دوم، بهار و تابستان ۷۶.
- ۴- رضوانی، علی اصغر. جغرافیا و صنعت توریسم، انتشارات پیام نور.
- ۵- بررسی نتایج حاصل از پرسشنامه و گفت‌وگوی اختصاصی با مسافران در تعطیلات نوروزی سال ۱۳۸۱.
- ۶- سایت‌های مختلف اینترنتی شهر اصفهان (سایت شهرداری اصفهان و...).

پی‌نوشت

- ۱- نگارنده در سال ۱۳۷۴ نیز پرسشنامه‌ای برای بررسی وضعیت گردشگری اصفهان تهیه کرده که نتایج آن به صورت مقایسه با وضعیت گردشگری سال ۱۳۸۱ در ادامه ارائه می‌گردد.
- ۲- طرح گردشگری سالمندان طرحی بود که با عنوان «تور گردش در شهر ویژه پدربزرگ‌ها و مادربزرگ‌ها» در سال ۱۳۷۹ از طرف سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان به اجرا درآمد و طی آن در ساعات معین افراد سالخورده و بازنشستگان سازمانهای مختلف را با وسایل نقلیه‌ای مانند اتوبوس برای دیدن آثار تاریخی و گردشگری به نقاط مختلف شهر هدایت می‌کردند و روحیه آزاده و مکدر آنان را صفایی دوباره می‌بخشیدند. از جمله اهداف این طرح می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: ۱- تکریم بزرگسالان و بسط و گسترش این فرهنگ در بین